

Zaaknr. : 17.ZK07291/17.B0287

Kenmerk : 17IT035021

Barcode :

Aanvraag voorbereidingskrediet EVZ's LandStad De Baronie

Doel van de notitie: Besluitvorming door algemeen bestuur over een voorbereidingskrediet om ruim 24 km EVZ en 2 km beek- en kreekherstel voor te bereiden in de deelnemende gemeenten van Streeknetwerk LandStad De Baronie.

Samenvatting: Het waterschap is aangesloten bij het streeknetwerk LandStad de Baronie. Eén van de speerpunten van het streeknetwerk is het realiseren van de natte EVZ's in het gebied. Er ligt nog een gezamenlijke opgave van gemeenten en waterschap van ongeveer 34 km. Samen met de werkeenheden van het Groenontwikkelfonds Brabant (GOB) en het waterschap hebben de gemeenten een voorstel ontwikkeld om de komende 5 jaar van de opgave van 34 km ruim 24 km EVZ te realiseren. Voor het waterschap betekent dit een mooie stap in het realiseren van de KRW-opgaven. Voor het project kan een subsidie worden aangevraagd bij het GOB. Aangezien het waterschap bij alle gemeenten betrokken is, is de verwachting dat het waterschap de projectleiding zal verzorgen. Hiervoor moeten nog afspraken gemaakt worden met de betreffende gemeenten in een samenwerkingsovereenkomst (SOK). De projectleiding houdt in dat het waterschap een trekkende rol heeft in het kader van het beschikbaar krijgen van de noodzakelijke gronden, de (plan)voorbereiding en de uitvoering. Binnen de EVZ trajecten ligt voor 2 km ook de opgave beek- en kreekherstel (dubbelfunctie). Deze opgave wordt direct meegenomen in het project. Om de scope aan te scherpen is een voorbereidingskrediet nodig. De reden dat dit voorbereidingskrediet aan het AB wordt voorgelegd is dat het project niet was opgenomen in het investeringsplan 2018. Op dat moment was er onvoldoende duidelijkheid over het draagvlak bij gemeenten om deel te nemen aan dit project. Mede door de faciliterende rol van de werkeenheden van het GOB en de interne versnellingsaanpak van het waterschap is dit project in een stroomversnelling geraakt waardoor er nu wel de duidelijkheid is.

Advies: Het algemeen bestuur stemt in met het beschikbaar stellen van een voorbereidingskrediet van € 150.000,-. Dit geld zal gebruikt worden om een grondaankoopstrategie op te stellen, het maken van een plan van aanpak en het opstellen van een samenwerkingsovereenkomst (SOK) om 24 km EVZ en 2 km beek- en kreekherstel te realiseren op het grondgebied van de gemeenten Etten-Leur, Alphen-Chaam, Gilze en Rijen en Zundert.

Bespreking in:	Vergaderdatum:
☒ Directieteam	19 december 2017
☐ Overlegvergadering	
☒ Dagelijks Bestuur	09 januari 2018
☐ Georganiseerd Overleg	
☒ Besluitvormend AB	31 januari 2018
☒ Bijlage(n) bij het besluit Investeringsbesluit 2018-05	17IT035332
-- Achtergronddocument(en)	

Aanleiding/context

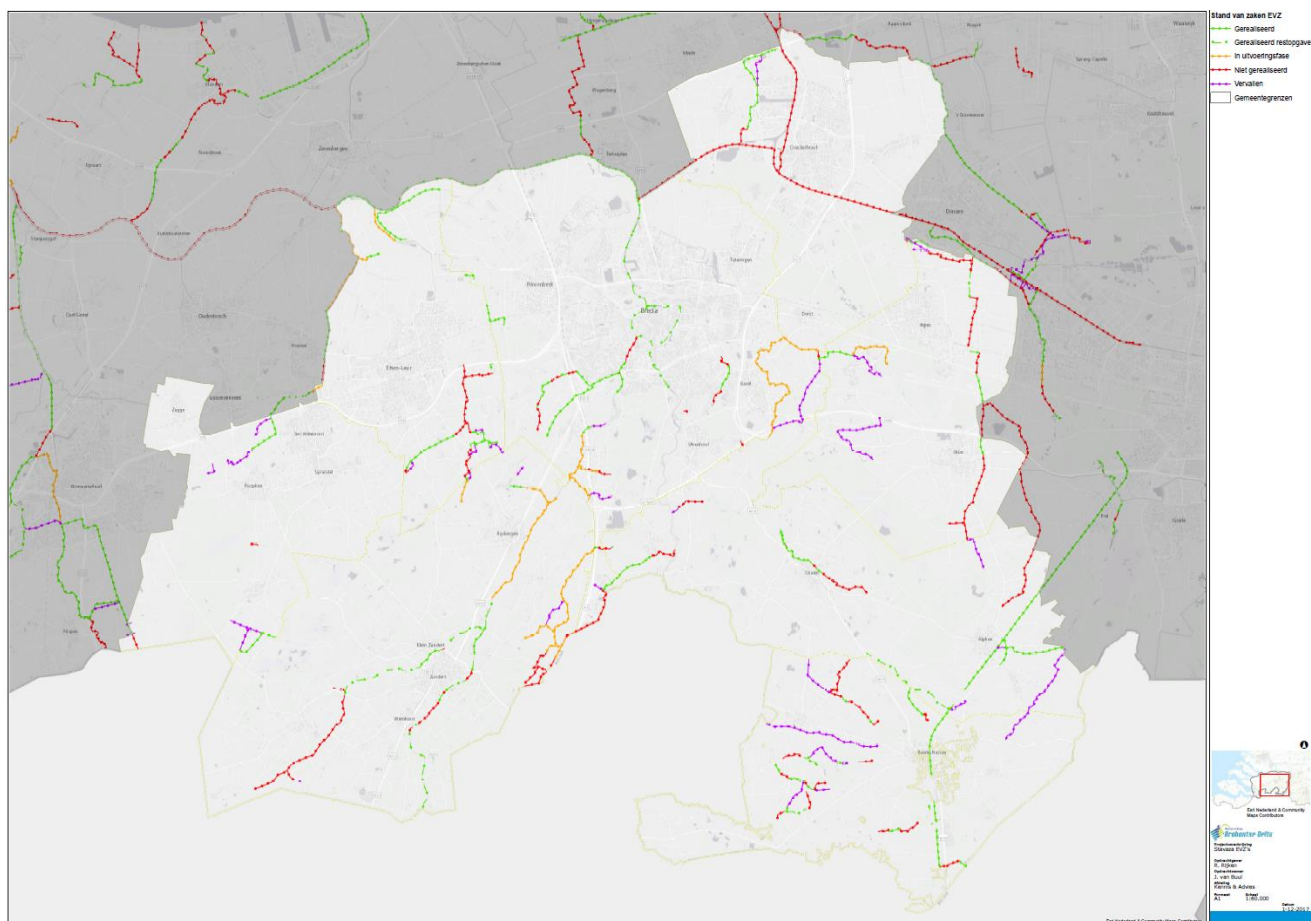
LandStad De Baronie is een streeknetwerk waarin de gemeenten Breda, Etten-Leur, Oosterhout, Rucphen, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau en Zundert samen met waterschap Brabantse Delta en Staatsbosbeheer werken aan een goede verbinding tussen stad en land. Deze verbinding kan op vele manieren worden vorm gegeven zoals via recreatie (fiets- en wandelpaden mogelijk maken) horeca (netwerk van baroniepoorten) en cultuur (netwerk van streekmusea). Ook op gebied van natuur wil LandStad De Baronie een goede verbinding maken tussen stad en land.

In 2016 is er een ambitiedocument opgesteld tussen de 7 deelnemende gemeenten en het waterschap om te komen tot daadwerkelijke realisatie van de nog aan te leggen natte EVZ's binnen de gemeenten. Dit ambitiedocument vormt de basis voor het proces wat het afgelopen jaar heeft gespeeld om te komen tot dit projectvoorstel. Een groot voordeel van één gezamenlijk plan met meerdere gemeenten, is dat de subsidie van het GOB in de vorm van een programma-aanvraag kan worden ingediend (in plaats van een projectaanvraag). Deze mogelijkheid bestaat alleen voor projecten waarin meer dan 25 ha EVZ wordt gerealiseerd. Het voordeel van een programma-aanvraag is flexibiliteit in budget (duurdere trajecten mogen worden gecompenseerd met goedkopere trajecten), flexibiliteit in de uitwerking (er wordt niet vooraf exact vastgelegd welke trajecten gerealiseerd moeten worden) en efficiency-voordelen.

Na het maken van het ambitiedocument zijn de partijen met elkaar aan de slag gegaan om de opgave scherp in beeld krijgen. Samen met de werkeenheden van het GOB is kritisch gekeken welke natuurgebieden met elkaar verbonden moeten worden. Met name in de gemeente Baarle-Nassau heeft dit er toe geleid dat de opgave is verminderd. Er zijn betere routes gevonden om gebieden met elkaar te verbinden, waarbij gebruik wordt gemaakt van meer "natuurlijke verbindingen" die beter zijn voor de betreffende doelsoorten. Door deze sessies, welke ook met de ecologen van het waterschap zijn besproken, is er beter inzicht gekomen in de nog resterende EVZ opgaven van de verschillende gemeenten.

De gemeenten Breda, Rucphen en Oosterhout zijn geen partner in dit project. De gemeente Breda heeft samen met de B5 (Tilburg, Eindhoven, Den Bosch en Helmond) een voorstel uitgewerkt voor de aanleg van minimaal 500 hectare aan natuur en 40 kilometer aan ecologische verbindingzones. Dit traject loopt buiten dit project en waar het waterschap betrokken is worden aparte afspraken gemaakt met de gemeente Breda en Tilburg. In de gemeente Rucphen is de opgave voor natte EVZ's al volledig gerealiseerd. Voor de gemeente Oosterhout staat nog wel een opgave op de kaart maar dat betreft het Wilhelminakanaal waar Rijkswaterstaat aan de lat staat voor de realisatie van de EVZ. De gemeente Baarle-Nassau heeft op dit moment geen ambitie om EVZ's aan te leggen.

De gemeente Gilze en Rijen maakt geen deel uit van LandStad De Baronie, maar heeft te kennen gegeven mee te willen doen met dit project en de subsidieaanvraag richting het GOB. Aangezien Alphen-Chaam, Baarle-Nassau en Gilze en Rijen op ambtelijk niveau samenwerken is dit een logische stap.

Figuur 1 stand van zaken van de EVZ's in de deelnemende gemeenten.

Toelichting bij figuur 1.

De groene trajecten zijn inmiddels uitgevoerd, de rode trajecten moeten nog worden uitgevoerd. De oranje trajecten zijn de trajecten in de uitvoeringsfase. De paarse trajecten zijn komen te vervallen en vormen dus geen opgave meer. De opgave zit voor het grootste deel in de rode trajecten. Met name in de gemeente Etten-Leur zijn een enkele trajecten in oranje weergegeven die ook in de huidige opgave zijn opgenomen. Het betreft de trajecten waar al wel gronden zijn aangekocht maar nog niet zijn ingericht. EVZ boomkikker op grondgebied van de gemeenten Gilze en Rijen én Alphen-Chaam valt buiten de opgaaf. Voor deze EVZ zijn tussen het waterschap en de beide gemeenten (en andere partijen) separate afspraken gemaakt; deze EVZ is al in voorbereiding en het deel op grondgebied van gemeente Gilze en Rijen wordt naar verwachting in 2018 gerealiseerd.

Gemeente	Opgave aankoop in km	Opgave inrichting in km	Ambitie aankoop in km	Ambitie inrichting in km
Zundert	2,6	4,25	0,3	1,85
Alphen-Chaam	3,72	3,72	2,4	2,4
Gilze en Rijen	8,05	8,05	8,05	8,05
Etten-Leur	7,15	11,95	7,15	11,95
Baarle-Nassau	6,14	6,14	-	-
Oosterhout	0 (opgave RWS)	0 (opgave RWS)	-	-
Rucphen	0	0	-	-
Breda	N.v.t.	N.v.t.	B5 bod	B5 bod
Totaal	27,66	34,11	17,9	24,25

Tabel 1 opgave en ambitie per gemeente

In tabel 1 is per gemeente aangegeven wat de resterende opgave is in zowel aankoop als inrichting. Daarnaast is ook per gemeente weergegeven welke ambitie de gemeente de komende jaren heeft voor de realisatie van EVZ's. De huidige 24,25 km is gebaseerd op de ambitie vanuit de gemeenten.

De gemeente Gilze en Rijen en Etten-Leur willen de komende jaren de complete opgave die er in de betreffende gemeenten liggen realiseren. De gemeente Alphen-Chaam en Zundert gaan een deel van de opgave realiseren. Hier zal dus nog een restopgave overblijven. Binnen het project wordt actief gekeken naar de bereidheid van grondeigenaren om zelf te realiseren waardoor er geen gronden aangekocht hoeven worden.

Beoogd effect

Het gevraagde voorbereidingskrediet wordt gebruikt om een plan van aanpak te maken voor de daadwerkelijke aankoop en inrichting van de verwachte 24 km. Tevens zal er een grondverwerving strategie opgesteld worden om in te kunnen schatten of de plannen reëel zijn. Het uiteindelijke benodigde krediet zal worden opgenomen in de Kadernota 2019-2028.

Argumenten

- De actieve houding van de partijen binnen het streeknetwerk LandStad De Baronie biedt een uitgelezen kans om doelen te realiseren op het gebied van de EVZ's en beekherstel op dergelijke schaal. Naast de genoemde doelen zal ook bij de nadere uitwerking van de plannen bekeken worden of er nog andere doelen van het waterschap (bv oplossen knelpunten wateroverlast en zoetwatervoorziening) meegenomen kunnen worden.
- Samen tot doelrealisatie komen sluit aan bij het bestuursakkoord Waterschap Brabantse Delta 2015-2019 'Onze Koers'. Hierin wordt meer samenwerken met diverse gebiedspartners benadrukt. Zoeken naar mogelijkheden om de uitvoering van de waterschapstaken te combineren met taken en wensen van anderen kan leiden tot het slim combineren van functies.
- Door de omvang van het project hebben de partijen de mogelijkheid om een programma-aanvraag in te dienen bij het GOB. Dit biedt voordelen ten opzichte van een projectaanvraag (zie aanleiding/context).
- Het GOB heeft het subsidiepercentage voor het realiseren van het gemeentelijk deel van EVZ's tijdelijk opgehoogd van 50% naar 75%. Hierdoor is er nu grotere bereidheid bij gemeenten om deel te nemen aan dit project. In de toekomst zal het subsidiepercentage wellicht weer terugvallen naar 50%. Het percentage voor het waterschap is niet verhoogd (50%).

Kanttekeningen en risico's

- Het project is niet opgenomen in de projectenlijst die bij de begroting 2018 aan het AB is voorgelegd ter mandatering aan het DB. De reden is dat het overleg met gemeenten (en het verkrijgen van commitment bij gemeenten voor de opgaven) op dat moment nog niet was afgerond. Hierdoor was het niet mogelijk om een goede raming te maken van het benodigde uitvoeringskrediet. Het project wordt nu separaat aan het AB voorgelegd, zodat de subsidieaanvraag in het eerste kwartaal van 2018 bij het GOB kan worden ingediend.
- De subsidieaanvraag moet nog worden ingediend. De verwachting is dat deze wordt verleend omdat er al in een vroeg stadium gesprekken zijn opgestart met de werkeenheden van het GOB.
- Er moeten nog veel gronden worden verworven. Indien de gronden niet beschikbaar komen kan hier geen uitvoering plaatsvinden, waardoor de omvang van het project mogelijk afneemt. De programmabeschikking biedt overigens de mogelijkheid om te ruilen met andere EVZ-trajecten die wel kansrijk zijn. Door het opstellen van een grondverwerving strategie moet in beeld worden gebracht hoe kansrijk de totale grondaankoop is.
- De samenwerking met de gemeenten moet nog vastgelegd worden in een samenwerkingsovereenkomst. De rol- en taakverdeling tussen beide partijen ligt dus nog niet formeel vast. Hier is de afdeling Juridische zaken van het waterschap mee bezig. De samenwerkingsovereenkomst zal voorafgaand aan de subsidieaanvraag zijn getekend.
- Het hoge subsidiepercentage voor gemeenten (75%) geldt alleen als er "*een al dan niet potentieel aaneengesloten ecologisch functionerende EVZ*" wordt gerealiseerd. Met andere woorden: er zijn geen ontbrekende schakels. Tijdens de uitvoering van het project kan blijken dat het vanwege grondverwerving niet mogelijk is om een aangesloten EVZ te realiseren. In dat geval is overleg met de betreffende gemeente en het GOB nodig om tot een oplossing te komen. Het financiële risico ligt bij gemeenten, aangezien het subsidiepercentage voor het waterschap altijd maximaal 50% bedraagt. Het waterschap maakt hierover afspraken met gemeenten in de samenwerkingsovereenkomst.

Financiële dekking

Het project 800565 EVZ's Landstad De Baronie is niet opgenomen in het investeringsplan bij de begroting 2018. De aanvraag voor het voorbereidingskrediet wordt daarom ter goedkeuring aan het algemeen bestuur worden voorgelegd. Het project wordt opgenomen in de (nieuwe) Kadernota 2019-2028 en het bijbehorende investeringsplan. De aanvraag voor een uitvoeringskrediet volgt in een later stadium van het project. Momenteel worden de totale uitgaven voor het project geraamd op € 7,2 miljoen met een verwachte bijdrage van derden van € 5,3 miljoen.

- ./ Voorgesteld wordt goedkeuring te verlenen voor een voorbereidingskrediet van € 150.000,- volgens bijgaand investeringsbesluit (17IT035332).

Uitvoering

Met het beschikbaar stellen van het voorbereidingskrediet kunnen de voorbereidingen worden opgestart om een grondverwerving strategie en een plan van aanpak op te stellen om te komen tot een verdere uitwerking van de plannen. Het uitvoeringskrediet voor de daadwerkelijke uitvoering wordt aangevraagd als de scope scherp genoeg is. Het project wordt opgenomen in de Kadernota 2019-2028. Ondertussen wordt er verder gewerkt aan de samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeenten en het waterschap en wordt er subsidie aangevraagd bij het GOB. Beide staan gepland voor het eerste kwartaal 2018. In de samenwerkingsovereenkomst zal ook gekeken worden naar de mogelijkheid om de voorbereidingskosten van het waterschap (deels) door te belasten aan de betreffende gemeenten. Dit is nu niet gangbaar maar het waterschap wil voor dit omvangrijke project wel onderzoeken of er mogelijkheden zijn om deze kosten met de andere partijen te delen.

Communicatie

De communicatie is gekoppeld aan de uitvoering van de maatregelen in het gebied. Door het IPM team van het waterschap, worden nadere afspraken gemaakt over de communicatie.

Relatie met beleidsvelden

- Winnend Samenwerken in Brabant

geen

- Bijdrage aan doelen voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Met het samenwerken met partijen, het zoeken naar het slim combineren van functies, willen we zo veel mogelijk bijdragen aan het maximaliseren van het maatschappelijke rendement.